

BĘDAŃCY (634) *part praes act impf*

będańcy (627), **będańc** (7); będańc *PatKaz II*; będańcy: będańc *BielKron (15:2)*, *HistRzym (3:1)*, *ZapKościar (24:3)*.

sg m N będańcy (89). ◇ *G* będańcego (70); -ého (19), -(e)go (51). ◇ *D* będańcému (29), będańc (4); -ému (10), -(e)mu (19). ◇ *A* będańcego (30), będańcy (7); -ého (5), -(e)go (25). ◇ *I* będańcym (15), będańc (1). ◇ *L* będańcym (9). ◇ *V* będańcy (1). ◇ *f N* będańcã (29); -ã (19), -(a) (10). ◇ *G* będańcój (9); -ój (1), -(e)j (8). ◇ *D* będańc(e)j (4), będańc (1). ◇ *A* będańcã (18). ◇ *I* będańcã (6). ◇ *L* będańc(e)j (4). ◇ *n N* będańc(e) (8). ◇ *G* będańc (e)go (5). ◇ *A* będańc(e) (3). ◇ *pl N m pers* będańcy (50). *m an* będańcy (1). *subst* będańcé (12) *FalZioł*, *GlabGad*, *GrzepGeom*, *BiałKat*, *ModrzBaz*, *SarnStat* (7); będańcy (1) *Mącz*; -é (9), -(e) (3). ◇ *G* będańcych (82). ◇ *D* będańcym (78), będańc(e)m (1), będańcych [!] (1); -ym : -(e)m *RejPs (1:1)*. ◇ *A m pers* będańcé (20), będańcych (3), będańc (1); -é *PatKaz II* (2), *FalZioł*, *MetrKor*, *BielKron*, *BiałKat*, *ModrzBaz*, *SkarŻyw*, *NiemObr*; -é : -ych *WujNT (1:1)*, *SarnStat (10 :2)*; -é (11), -(e) (9). *m an* będańc(e) (1). *subst* będańcé (23); -é (9), -(e) (14). ◇ *I m* będańcymi (2) *PatKaz III*, *CzechEp*, będańcémi (4) *ZapWar*, *RejAp*, *ModrzBaz*, *SarnStat*; -émi (2), -(e)mi (2). *f* będańcémi (2) *SarnStat*. ◇ *L* będańcych (7). ◇ *V m pers* będańcy (3).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI w. s.v. być.

I. W funkcji samodzielnej (544) :

1. Istniejący (290) :

A. *Który jest, który był; terażniejszy, współczesny, aktualny, żyjący (259) :* *ZapWar 1505 nr 1959, 1506 nr 1976, 1507 nr 1987, 1508 nr 1974, 1514 nr 2149 (7) ; OpecŻyw 185; Ale gdi to przekłété Nieffczęłcié k nam przijdzie/ Włfytkã będańcã przijãzn od ludzij odęydzie. ForCnR E3v; PatKaz II 35; Radzić małz z przedłuženim tak aby przikłady zminętych rzeczy ku teraz będańcim dawał. BielŻyw 44; RejPs 68v, 104; SeklKat P2v; Wierziż że yuż ten Syn mjły Był prawie Bog a nie yny Z Oyczem odwieku będańcy RejKup s4v; MurzNT Ioann 3/13; Annã prorokini tãmże Duchem s. nãpełniona/ powiedãłã o prãwym przyšciu iuż będańcego Mełyãłzã RejPos 142, 25, 55, 81, 284; KuczkbKat 170; BielSpr b4v; WujJud 30; WujJudConf 231; MycPrz I A4; CzechRozm 12v, 23v, 25v, 27, 30v (13); Toć łtãry á w pułtorułtu lat po Chryłtušie będańcy Doktor košcielny tãk piłze. SkarJedn 103, 87; StryjKron 712; Lecż Bog oćiec wieczny/ łobie fię przypãtruiãc/ rodzi myłł Ńiebie łãme⁸⁰/ ktora ielt obrazem iego nie znikãiãcym/ ále będańcym. CzechEp 256, 145, 220, 221, 296, 315 (9); Nie dziãłay łobie bãłwanow/ ani podobieńłtwã žadnego/ wzgorę ná niebie będańcego. Ani rzeczy ktore łã niłko/ ná žiemii w wodźie głębokoo ArtKanc M6, N17; Phil D4; WujNT 21 marg, 533 marg, 537, 540 marg, 546 marg (10); á tę łprãwę włzyłtkę miedzy łobã/ także y My [...] wedle Przywileiów/ Liłtów/ [...] poprzód wydãnych y będańcych [*wiãdomo czynimy*]. SarnStat 1027, 171, 204, 294, 322, 421 (35).*

Wyrażenia: »w ciełe będańcy« = *żyjący*: Pan też/ [...] chciãł wzyãc łłuzkę łwego/ Tãk w tym łmiertelnym ciełe/ ielzče będańcego. HistHel D2v.

»niegdý (niekiedý) będańcy« = *były, dawny, nieżyjący, zmarły (18)*: yakom ya gym nyewzal [...] poszwow ktore sbye wyoda o głowã y o pomocz oycza gych zabythego slachethnego nyegdy badaczego marczynã mroczkowyczã ZapWar 1527 nr 2351; Sthanawssy oblicznie przed acti themy vrodzony Iakub y allexi Nadarżinsczy rodzony brãzia synowie nyekiedj będańczego wielmożnego

ellexego Nadarzynskiego [...] zessnaly *ZapWar* 1548 nr 2668, 1507 nr 1987, 1508 nr 1974, 1529 nr 2387, 1532 nr 2414, 2415 [2 r.] (14); *RejLas* 411; Abowyem łtrzelbá mocy twoiey przeniknie wnętrnołci niegdy będących łprzełwownikow twoich *RejPs* 68; *BielKron* 228v, 253.

»przedtym będący« = *poprzedni, przeszły* (12): *CzechRozm* 32, 38v, 49v, 156v; Słiága łię mowieł/ nie do Bogá iákiego przedtym będącego/ ále do człóweká nášienia niewiełłkiego od Bogá obiecánego *CzechEp* 300, 285, 291 [2 r.], 298, 302, 303; *Calep* 849a.

»(sam) przez się będący« (31): *SarnUzn* B4; *CzechRozm* 52, 62; rzeczy zás ktora łię nie łtawa/ áni łtawác może/ iáko łełł Bog łam łedyny zówzdy przez łię będący/ [...] ten łam y teraz y nigdy zámierzenia mieł nie może. *CzechEp* 147, 144 [2 r.], 145 [4 r.], 146 [6 r.], 198, 222 (27); *PowodPr* 34.

»na łwiecie będący« = *żyjący* (10): *WróbZłotGlab* A3v; *KromRozm III* C7v; Izali niethylko łam Syn Boży łełł wietzna zálługá/ ktory y Świętym vmárłym y nam łełłtze ná łwiełcie będącym/ ras zálłuzył ná krzyżu odpulłtzenie grzechow? *KrowObr* 166v; *RejAp* 109v; *HistRzym* 91v; *RejPos* 147v; *RejPosRozpr* b3v; *CzechRozm* 109; *NiemObr* 27; dáleko [...] łłuzłniey zálłte mogá ludzie ná łwiełcie będący łwiłtych wzywác *WujNT* 264.

»(tak) teraz (ninie) (albo) i (jako) (na) potym (za czasem) będący« = *teraźniejszy i przyszły* (26): *ZapKóścier* 33; [My Król] oznáyumiemy przez nieniełłzy Przywiléy/ któрым to wiedzłełc należył/ teraz y potym będącym/ którzy tego wiadomołłc będą mieli. *SarnStat* 368; ktemu iz wybiłeranie Sędziégo/ Podłędká/ y Píłárzá/ [...] ná wielmoźnégo Woiewodé Krakowłkiego teraz áłbo zá czáfem będącego ná potómné czály ma naleźłłc *SarnStat* 1212, 171, 218, 219, 381, 737 (25).

»wprzod i wstecz będący« = *przyszły i przeszły*: Pán Teliełłłki [...] obiecuie łemu pokoi wieczny łam od łiebie, potomkow, i przyiáciol swoich wprzod i włtecz będących. *ZapKóścier* 24v.

Szeregi: »przeszły abo (i także) będący« (2): bo ludzie gdy pokutuyá tedy abo za grzech przelłly abo bádączy *PatKaz III* 137v; *SarnStat* 1078.

»nie przyszły ale będący; nie będący ale przyszły« (2:1): A iz Prorok nie mowił/ o przyłłłley ná potym rzeczy/ ále o iuz będącey *CzechRozm* 133, 126v, 135v.

»przytomny i juź będący«: A twoie wykłády/ rzecz łiełłną/ przytomną y iuz będącá zálleciá *CzechRozm* 263v.

»będący i trwájący«: y ludzie bywáią włpráwiedliwieni przez dáry łego [*Chrystusa*] w nich będące y trwájące *WujNT* 673.

a. *Powstájcy, pochodzcy, pojawiajcy się, występujcy z kogoł lub z czegoł; (o człóweku) wywodzcy się z kogoł, z czegoł [z kogo, z czego, skąd]* (23) : *BierEz* L4; *FalZiol* † 6f; *GrzegRóźn* C; Włzedł łepak łzátan w Iudałzá/ názwánego łłkaryotłkiem/ będącego z (łidźby) dwánałłcie. *BudNT Luc* 22/3; *SkarJedn* 278; Chryłtus Duchá S. z łwey łłłnołci Bogá z Bogá z łiebie łłłotnie będącego/ Apołłtołom y oblubiełłcy łwey kółłciłowi pokazał *SkarŻyw* 393; *CzechEp* 256, 291; *WujNT Ioann* 3/31; Vrzędy Dworłłkie bęđziem rozdáwác łudźiom godnym : ták z Wielkiéy Polłki/ iáko téz z Máłéy Polłki będącym. *SarnStat* 910, 194, 931.

Wyrażenie: »rodem będący«: A oto mązł/ łmieniem łozefł/ [...] (rodem będący) z Arymátyey miáłłá łudłłkiego: ktory teźł/ y łam oczekawał krolełłtwá Bożego *LatHar* 726.

α. O chorobach i objawach chorobowych (10) : Cottidijanę/ tho ięft zimniczę na każdy dzień będącą, rozumiey z fiodkiey flegmy. *FalZioł* V5, ++4e, ++8c, I 21b, 35d, 38b (8); *SienLek* Sv.

będący u kogo: Biała vrina v zdrowych ludzi częſtho będącza. Złe trawienie żołądka y wątroby znamionuie *FalZioł* V 3.

B. Który będzie, przyszły, nadchodzący, zbliżający się (29) : Gdy dziś potrzebę będzieſz miak: Pátrz by ſie ná iutro oſzczymiał. Słuſzećiem to ná mądrego/ Pátrzyć czaſu będącego. *BierEz* G; *ForCnR* C3v; *BielŻyw* 163; *BielKron* 333, 333v [2 r.], 337v; A což rozumieſz o tym potentacie/ kthoremu máią vpáść pod nogi [...] wſzyfcy wierni iego od wiekow s ſwiátá tego zefzli y ná ten czaſ będący *RejAp* 172; A przetoż widziſz ninie ſam nędzę ſwą á ſmutek/ weyźrzy też ná będące wefele w nimże Bog da rychło będziei. *HistRzym* 23.

będący na kogo: A ięſthli grźmi tego mieſiacza/ żyzność zboża/ á rozliczne niemoczy na ludzie będącze znamionuie. *FalZioł* V 47.

Wyrażenia: »(na) potym (blisko) będący« (14): *MetrKor* 34/133; *LibLeg* 6/77v, 158v, 7/36v; ięſlibyſye kto przeciw niemu ozwał o toż mężoboyſtwo ná trzech Sądziech pothym bliſko będących/ áby był gotow odpowiać wedle práwá *GroicPorz* ov, g2; *RejPos* 102v; *BielSpr* 28, 46; *SarnStat* 249 [2 r.], 366, 967, 1124. Cf »pirworodny i potym będący«.

»ludzie potym będącego wieku« = *przyszłe pokolenia* (3): Oznáyemuiemy tym liſtem náſzym/ [...] ninieyſzym y potym będącégo wieku ludziom. *SarnStat* 1186, 1036, 1056.

Szeregi: »(tak) na ten czas (dziſ, dzisiejszy, niniejszy, terazniejszy) (jako) i (na) potym będący« = *obecny i przyszły* (13): *MetrKor* 34/133; sprawy náſſe nynyeyſze y pothem bandancze yemv zaleczysz *LibLeg* 7/36v, 6/77v, 158v; chcę być wierny y poſłuſzny Rádzie tego Miáſtá/ ná ten czaſ/ y ná pothym będącey *GroicPorz* g2; *SarnStat* 249 [2 r.], 366, 967, 1036, 1186 (8). Cf »ludzie potym będącego wieku«.

»(przeszły) niniejszy (i) będący« (3): Bądzze ti [krwi] moyą radą moyą pomocą moyą obroną ij zaſſzcicyenym cyala me⁸⁰ ij duſſe moyey wnyneyſim ziwocye a ij wbađącim *BierRaj* 20; *BielKron* 333; *RejAp* 172.

»pirworodny i potym będący«: [krew] ktora miała być wylaná/ [...] ále ná odpuſzczenie grzechow wźzemu narodowi ludzkiemu/ y pirworodnych y potym bąđących *RejPos* 102v.

C. W funkcji rzeczownika osobowego (2) :

Szeregi: »iſtność albo będący« = *Bog:* Iam ięft kthorym ięft/ á Iſtność álbo będący poſłał mię do ciebie. *SarnUzn* B5.

»tak będący jako potomkowie« = *współcześni i potomkowie:* gdy [Krystus] ciało ſwoie w pokarm/ á krew w picie ſwięte podawał/ ták będącym iáko potomkom rofkazał. *BielKron* 138v.

2. Zdarzający się, odbywający się, trwający (o zdarzeniach i stosunkach czasowych) (5) : Triplex pugna, Troyáká bytwá/ po trzy rázy zwáſzczá będąca. *Mącz* 465b; Widziſz tedy z chlébá y z winá ofiárę w Koſciele chrzeſciáńſkim [...] po wſzyftkim ſwiećie będącą *BialKat* 351; *CzechRozm* A2v; Antelucanus – Poranni, przed ſzwitanim będacij. *Calep* 74b; *SarnStat* 1086.

3. Mieszczący się, przebywający, znajdujący się, pozostający; obecny (o stosunkach przestrzennych) (175) : *OpecŻyw* 11v, 35, 96; *PatKaz II* 33v, 74, 84v; *PatKaz III* 132; *BartBydg* 50; *FalZioł* I 60c,

II 19d, V 2v [2 r.], 4v, 8v (7); *BielŻyw nlb* 3; Iako gorzka zgaga pochodzi z zapalenia tłuściości nie iakiey na wirzchu żołądka albo w czelufciach iego będączey. *GlabGad* K5v, C6v, C7v, D8, G4, G5 [2 r.] (10); *MiechGlab* 61; *LibLeg* 7/68v; *Metr Kor* 59/76v; *RejPs* 118v, 129; *ZapWar 1545 nr 2646*; *RejKupSekl* a2; *LibMal* 1554/187, 188v, 194 [3 r.], 194v; *GroicPorz* bb4v; Mowi thu Prorok o weffelu onym/ ktorego mieli vzyć oycowie w othchłaniach będący *Leop Ps* 65 arg; *UstPraw* B2, H2v; *LeszczRzecz* A4v; *BibRadz Num* 15/14; *BielKron* 67, 194v; *OrzQuin* Q3v; *LeovPrzep* A3 [2 r.], B, C4; *RejAp* 7, 82; Także kąt między f. h. y h. c. równy iest kąтови między h. g. y g. a. będącemu. *GrzepGeom* E2v; *RejPos* 351v; *GrzegŚm* 7, 13; *BialKaz* G3v; *BudNT* 1.Cor 1/2, *Philipp* 1/1; Domowi fą/ nálze włalne ciáło/ grzech w członkách nálznych będący *CzechRozm* 240v, 18; *KarnNap* F2; *ModrzBaz* 106; *SkarJedn* 120; *SkarŻyw* 253, 310, 317, 336, 545; *ZapKościer* 3v, 21 v; *MWilKHist* A3, A4v, 13v; *StryjKron* 542, 647, 677, 772; *CzechEp* 87, 223, 278; *NiemObr* 49, 51; *ZawJeft* 14; *ActReg* 134; Absens – Nieprzytomni, Nie bidacze na miefczu. *Calep* 10a, [1015b]; *Phil* C4, R3; *GrabowSet* E3v; Rącz przyiąć wdzięcznie/ y te mále podárki moie przerzczone/ z powinny^m pokłonem/ y wyznaniem prawdziwe^{go} Boftwá y Człowieczeńftwá twego/ w tey świętości iftotnie będącego/ tobie oddáne. *LatHar* 239, 180, 202, 246; powiedam káždemu miedzy wámi będącemu/ Zeby nie więcej o sobie rozumiał/ niżli potrzebá rozumieć *WujNT Rom* 12/3; Ianowi w Pátmie wyfpie ná wygnániu będącemu/ Kázá piłác to co widział *WujNT* s. 839, 454 marg, *Rom* 1/7, s. 595, 637; *WysKaz* 39; *SarnStat* 258, 260, 303, 360, 493 (31); *PowodPr* 73; Ktorego Gdańkiego portu y infzych nád morzem będących Koronie/ gdybychmy lepiej zázywác/ á dárow od Páná Bogá nádanych vzywác vmieli/ dáleko drożey mogli bychmy towáry fwe przedáwác ludziom zamorfkim *VotSzl* D2v, C2, D2v; A ták wy lepiej wiećie/ tuż przy niey będący/ Co zá mol iest? ták frodze nam Pánnę gryżący. *PaxLiz* Bv.

Wyrażenia: »jakoby na marach będący«: otcó polłál Bog iefzcze przyiacielá, profto iákoby iufz Na márách będącemu. *CiekPotr* 36.

»oblicznie będący« = *osobiście, we własnej osobie obecny*: My fłuchaymy Ewányeliey iáko oblicznie będącego/ Páná/ á nie mówmy/ O fzczeńliwi ktorzy go fłyfzec mogli. *RejPosRozpr* cv.

geom. »naprzeciwko sobie będący« = *przeciwległy*: iż [figura] kázda dwie á dwie ftronie náprzeciwko fobie będącé ma równé. *GrzepGeom* D2v.

geom. »jednako od siebie będący« = *równoległy* (2): Gdyż tedy ná ty dwie Linié profté iednáko od fiebie będącé/ przyfzlá Linea profta a. c. tedyć kąty które fye y tám y lám przekłádáią/ [...] fą równé fobie. *GrzepGeom* E3, E2v.

geom. »w rownej roznicy (dalekości) od siebie będący« = *równoległy* (2): Liniye cirkle á krefy w rowney dálekości od fiebie będący Páráleli zwáne. *Mqcz* 277a, 277a.

Szereg: »położony i będący« (2): tedy zamki nálzé ná pográníczu Króleftwá nálzého położóné y będącé/ ludzie onych powiátów/ [...] będą powinni popráwówác i budówác. *SarnStat* 126 [idem] 883.

Z partykulą przeczącą nie = *nieobecny* (7): Absens, Nieobilczny [!]/ nie będący. *Mqcz* 429c, 1c; Widząc páni Gwidoná pielgrzymá mężá fwego/ niepoználá go/ á dla Bogá y mężá fwoiego nie będącego/ dáłá mu zbudówác komorkę. *HistRzym* 82v; *SarnStat* 745, 809, 916, 1018.

α. *Biorący udział, uczestniczący w jakimś wydarzeniu, akcie, procedurze, ceremonii; obracający się w jakimś otoczeniu, środowisku* (18) : *PatKaz* I 3; Theraz iufz czás Cefarzu y wlfzytcy pánowie przy

nim będący/ ábyście fwemu wrzędowi dofyć czynili *BielKron* 223v, 446; *OrzQuin* E3; Chrifus w napierwłzey náuce fwey/ którą y vcźniom fwym y tłumom około siebie będącym podawał/ powiedziec raczył *CzechEp* 20; *ActReg* 134, 143; á nigdy pakt y foederá/ także legáciy fluchánia/ odpráwowania/ wyfyłánia/ okróm wiadomości Pánów Senatorów/ zwłáczá ná Dworze będących/ czynić nie mamy. *SarnStat* 125; A iefliby Marfzałek w płáczeniu rzeczy y targowégo z miáry wyftępował/ niechay máią moc Rády ná Dworze będącé to miárkować *SarnStat* 313, 12, 20, 147, 274, 288 (11).

a. *W funkcji rzeczownika (2)* : Káplán bez flufzney przeftzkody Mfzą opuřzczáiący/ wymuie/ [...] Troycy ś. czći y chwały/ Anyołom wefela/ grzeřnym odpuřzczenia/řpráwiedliwym pomocy y łáłki/ w czyřcu będącym ochłody *LatHar* 76; *WujNT* 1.*Cor* 7/10.

4. *Znajdujący się, pozostający, należący (o stanie, położeniu, sytuacji); podlegający; przeżywający; sprawujący, wykonujący, zajmujący pewne stanowisko, urząd (105)* : *ZapWar* 1526 nr 2343; *PatKaz* II 4; *FalZioł* V 18b; *WróbŻołt* G2; *GroicPorz* 14v; iż fie iey [*Swętořlawie*] w záchwyceniu będąc/ vkazał S. Stániřlaw *BielKron* 349v, 59v; *HistRzym* 125v; *RejPos* 44v, 238v; *BiałKat* 103v; Abowiem ktoźby śmiał Pána Bogá iákoby w kreřie będącego nieiákim mieyřcem zámierzyć *KuczbKat* 380; *RejZwierc* 10, 195v; *BielSpr* 52v; *CzechRozm* 241v; *ModrzBaz* 39v, 66v; *Calag* 106; *SkarŻyw* 26, 243, 336, 368, 565; A zař co naliezli panowie na roździalie będący tak w zapifách iego i Regeftrach *ZapKóřcier* 7v; *CzechEp* 147, 159, 177, 264, 269 (7); Odiosus – wnienawifczy bedaci vprzikrzoni. *Calep* [724a], 787a; *LatHar* 54; *WujNT* 2.*Petr* 2/16; O Porzádku dowodzenia řpráwiedliwóři w tych rzeczach/ któręby fie pod czálem wyciągnienia nářzęgo ná woynę/ [...] ořobam będącym ná woynie w imionách ich řtały *SarnStat* 864, 349, 842, 1127.

będący pod kim, czym = podlegający komu, czemu (3): *ActReg* 137; *Calep* 236a; Młynarz pod wielą bráćiey álbo Pánów będący, wřzyřtkim řpólnie ma fie vřpráwiedliwić. *SarnStat* 683.

Wyrażenia: »pod kroleřtwem, mocą, panowaniem, rządzaniem będący« (7): *ModrzBaz* 76; nie iefť tedy flufzna rzecz/ áby [...] lud nam poddány/ y pod nářzym rządzaniem będący / miał fie rozmáitořcią řádów dzielić. *SarnStat* 116 [*idem* 887] 51 [*idem*], 116, 887, 1101, 1118.

»w male będący« = *w mnieřřořci a. w maléj liczbie znajdujący się*: tamże Woiewoda z řwoimi iáko w male bedáczu zwycięřon od mnořtwá Tatarřkiego *MiechGlab* 7.

»na przełóženřtwie będący«: *NApominam* tedy napirwey/ áby były czynione prořby/ [...] zá krole y wřzyřtkie ná przełóženřtwie będące *WujNT* 1.*Tim* 2/2.

»przy (dobrym) rozumie będący« (3): niech będzie piřano: Chory ná ćiele/ á wřzákże zdrowy ná vmyřle/ y przy rozumie będący. *SarnStat* 759, 684, 1248.

»na (w) urzędzie(ch), (dostojeřńtwie) będący; będący na urzędziech« (34:1): *HistAl* G4; *GroicPorz* C, C2, y3v; ludzie na Papięřtwie będący/ złemi być mogą/ ále vrząd Papięřki/ zły być řadną miářą niemoże. *OrzList* b4v; ludzie ná wielkich dořtoynořciách będący wiele krzyřd máią przebáczáć *ModrzBaz* 81v, 18, 49v, 70, 73v; Rzymřkie práwá nie tylo męzczyřnom ná vrzędzie będącym/ ále y białym głowám zgołá zákázowáli winá álbo mocnego pićia. *WerGořc* 264; *SarnStat* 43, 75, 218, 297, 662 (24).

praw. »będący in linea Ascendenti jak (i, tak, także) Descendenti« = *pozostający w pewnym stosunku prawnym* (14): któryż to Kriftof Kobiel Szwiec Panu Irze^{mu} Gogolińskiemu obiecuie pokoi wieczny łam od fiebie i przyaćiol fwych będących in Linea Ascendenti, i Linea Descendenti. *ZapKości* 4, 2, 3v [2 r.], 4v, 6, 8v (14).

»będący w cieniu śmierci« = *zagrożony śmiercią*: ále [Jezus] będącym w cieniu śmierci á ściśnionym ciężkimi grzechowymi y Szátáńfkimi pęty/ wczynił światłość *KuczKat* 25.

A. *W funkcji rzeczownika osobowego* (4) : *ModrzBaz* 67, 68v; Abowiem w czym łam wcierpiał [Chrystus] y kufzon był/ [...] może y w pokufách będących ráutować. *WujNT Hebr* 2/18, k. Ccccc.

II. *W funkcji łącznika w imiesłowowym równoważniku zdania* (90) : *przy czym funkcję orzecznika spełnia*:

1. *Rzeczownik w narzędniku* (20) : *OpecŻywList* Cv; Woyćiech Brándeburłki/ będący ktemu Sieftrzeńcem Krolewłkim/ miał krolowi pod przylięgą poślufzeńftwo záchowác/ ináčzey to wczynił. *BielKron* 231; *GrzegRóżn* Gv; *KwiatKsiąż* N; *GrzepGeom* E; *BiałKat* 21; *BielSpr* 47v; *CzechRozm* 54v, 57v, 59v, 263v; *PaprPan* Dv; *Stal* fzyę kup: myedzi slachetnym pányem Adrianem czyefztkowłkym na then czalz bęndącz potstarofzczym na Kofzczyerzinyę a myedzi wczywym Criřtophem Spyewakyem *ZapKości* 67v, 19v, 54, 54v, 68, 72v (7); *NiemObr* 162.

2. *Przymiotnik lub imiesłów przymiotnikowy czasu przeszłego bierny* (9) :

a. *W mianowniku* (5) : *BielŻyw nlb* 5; *Mącz* 329b; *ArtKanc* D17, G14v; Chwalćie Páná y wy Anyołowie iego/ [...] rofkazániu iego poślufzni będący. *LatHar* 563.

b. *W narzędniku* (2) : [Panie] Abyś ná tey gránicy będący przednieyfzym/ Rádził z nimi o pokoy w czálie teráznieyfzym. *PaprPan* A4v; *SkarŻyw* 86.

c. *W przypadku upodobnionym do przypadku imiesłowu-łącznika* (2) : Iezu ktorys poślufznym będączym tobie wielką obyhitofcią [!] rib fieci ich napełnić raczył. fmi[łuj] fie nad nami. *TarDuch* C8; A Ták bráćia święći/ [...] przypátruyćie fię pośláncowi [...] Chriřtu Iefufowi. Wiernemu będącemu [qui fidelis est ei] (onemu) kto go wczynił. *BudNT Hebr* 3/2.

3. *Zespolenie przymiotnika (lub zaimka przymiotnego) z rzeczownikiem w dopełniaczu* (50) :

a. *Ze znaczeniem charakteryzującym (G. qualitatis)* (43) : *FalZioł* V 5; á owe wřczypliwe á iádowite słowá/ [...] miedzy członkami Rzeczyřpolitey (iákoby iednego ciáła będącemi) [...] niechay Krol z Rzeczyřpolitey fwey práwie odpędzi *ModrzBaz* 20; *ZapKości* 54; *CzechEp* 186; Acz Miřtrz y Zakon [...] wřzyřtki dobrá y kupie któręykolwiek máteriiéy będącé/ które zá dopuřzczeniém Bożym ná Morzu potonęły [...] brał *SarnStat* 1118, 1071, 1118.

Wyrażenia: przeważnie praw. »ktoregokolwiek stanu (stopnia, stadła) (abo, albo, i) zawołania (powołania), kondycyje i dostojenřstwa (dostojności, przełożenia, przełożenřstwa, obeřcia) będący« (34): *OpecŻywSandP* ktv; *RejPos* 323; áby wřzyřcy y káždy z ofobná ludźie króleřtwá nářzého/ któręgokolwiek řtanu/ dořtoienřtwá/ y řtopniá będący [...] iednym práwem [...] byli řáđzeni *SarnStat* 887, 116, 135, 171, 194, 203 (32).

»wyższego i niższego prawa będący« (2): wkrzywdzonému mieřczáninowi w Rádźie mieyřckiey/ álbo wysřžého y nisřžého práwá będącemu/ facultas dochodzenia ná gwałtowniki ma byđż táka/ iáka řzláchćicowi ex iuris qualitate řłużyć zwyklá. *SarnStat* 504 [idem] 962.

b. Ze znaczeniem przynależności (*G. possessivus*) (7) : w tey Akwitániey/ [jest] miałto wielkie Burdegálá nád morzem/ niegdy będące krolow Angielńkich *BielKron* 233v; OTomanus będący narodu prońtego/ Przyłzedł potym zá łzczeńciem do łtanu wielkiego *PaprPan* T3v; *SarnStat* 115 [*idem* 1192], 1062, 1063, 1192 [2 r.].

4. Wyrażenie przyimkowe (11) : A wřzakofz Auenzoar znamienity á łtari lekarz pińze: iż łynowi łwemu we trzech leciech będączemu: pułzczał krew w łoźney niemoczy *FalZioł* V 57, V 17b; *BielKron* 258; Nieyáka offiará v łtárych w obyczáyu będąca. *Mqcz* 78a, 317c; *RejAp* 82; *RejZwierc* 182; iż Abráhám mowił do Bogá [...] Izali mi łie iefzcze we łtu lat będączemu łyn vrodzi. *CzechRozm* 148v; *SarnStat* 588, 593, [630].

Synonimy: **I.1.** przytomny, trwający.

Cf **1. BYĆ**

BZ